

T é n d é R !

I N F O

Rondleiding voor en door leerlingen lagere school

Het is 23 maart 1993. Stefan toont zijn klas en zijn meester het laboratorium voor energietechniek van onze school. Zijn opa, onze POA Bert Balm, houdt een oogje in het zeil maar dat is niet echt nodig. De kleinzoon kan dank zij de goede voorbereiding alle machines uitstekend bedienen en er een goed verhaal bij vertellen. De klas honoreert de rondleiding met een groot applaus.

De door de computer getekende posters van de space shuttle en de frisdrank worden natuurlijk met gejuich ontvangen. Dan is alles alweer voorbij en moeten de meester en de kinderen weer terug naar school. En dat is toch een half uur lopen. PW

12½ jaar BK

BK viert feest. Ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan van de studierichting, worden diverse activiteiten georganiseerd voor oud-studenten en potentiële studenten. Op donderdag 8 april komen twintig oud-studenten Technische Bedrijfskunde naar de TH Rijswijk. Voor hen staat het volgende op het programma: een managementgame, een lezing door dr. J. Swieringa, directeur van Veght Consult en auteur van het boek *Op weg naar een lerende organisatie*, en een koud en warm buffet. Op 23 april, tussen 14.00 en 17.00 uur, is er een extra open middag voor potentiële studenten. Bij BK vervallen alle lessen in verband met een grootse presentatie in de personeelskamer door docenten en studenten. Om andere 'twijfelaars' over de streep te trekken, geven ook de overige studierichtingen die

middag informatie, zij het op bescheidener schaal. Uiteraard kunnen bezoekers ook informatie over ons studiesysteem krijgen.

Veel veranderingen

Maar wat is er zoal veranderd bij de afdeling Technische Bedrijfskunde in 12½ jaar tijd? Ton Radoux, zelf sinds 1985 werkzaam voor de TH Rijswijk en mede belast met de organisatie van de hierboven genoemde activiteiten: 'Het aantal studenten is enorm toegenomen. In 1984 hadden we zeventien eindexamenkandidaten, in 1992 waren het er honderd. Ook het aantal afstudeer-richtingen is gegroeid van één richting in 1984 naar drie afstudeer-richtingen nu. Er zijn ook veel meer personeelsleden. Toen we begonnen waren er maar vier mensen direct betrokken bij BK, anno 1993 zijn het er twaalf.

(vervolg op pag. 7)

Colofon, Van de Redactie,
Kopcurcus integrale Arbo-deskundige

2

Kan de school alles?

3

Mededelingen, Onderwijs anders,
Studium Generale III: Discriminatie

4

Column van Inge: Arbeidsidentiteit

5

Doedag voor Meisjes 1993, Personalia,
Column van Ignatius: Sport

7

Nieuwsbrief voor afgestudeerden,
Agenda, Mini's,
Voorlichtingsactiviteiten een succes?

8

De veranderingen in ons studietoestelsysteem zijn, als altijd, in volle gang. Een goede zaak. De afgestudeerde van nu komt immers een totaal andere beroepspraktijk tegen dan die van het eerste uur, nu zo'n twintig jaar geleden. Hij of zij dient dus heel andere bagage bij zich te hebben. We kunnen wel stellen dat Rijswijk altijd 'up to date' ingenieurs heeft afgeleverd met de juiste kennis om direct inzetbaar te zijn.

Wel zetten we vraagtekens bij de wijze waarop die veranderingen soms plaatsvinden. Het is niet kies om vakken eerst uit te hollen en dan af te (doen) schaffen. We hebben de indruk dat dit wel eens gebeurt. Hierover meer in de column van Ignatius over sport op pagina 7. Opmerkelijk vinden we ook dat een groepje studenten het huidige onderwijsaanbod toch niet compleet vindt. Nu wordt er door derden op school een cursus management- en

communicatieve vaardigheden gegeven. Op commerciële basis wel te verstaan. Een interview met de organisator van deze cursus, de student Keiko Brasser, vindt u op pagina 3.

Dan nog een greep uit de overige artikelen. We noemen voor u de column van Inge over arbeidsidentiteit op pagina 5. Het tweede deel van Onderwijs Anders met daarin de laatste twee interviews met 'willekeurige' eerstejaars vindt u op pagina 4. Op de achterpagina is als gebruikelijk de Nieuwsbrief voor Afgestudeerden te vinden met een verslag van de terugkomdag van oud-studenten Werktuigbouwkunde.

De redactie is zeer verheugd over de reacties die zij ontvangt. Helaas kunnen niet alle brieven, mededelingen en artikelen direct worden geplaatst. Reden: plaatsgebrek. Omdat er met ingang van dit nummer een redactionele pagina verdwijnt ten behoeve van een advertentie, zal het in de toekomst nog moeilijker worden om al uw reacties te plaatsen. Beste schrijvers wanhoop niet. Blijf schrijven. Maar houdt het kort en bondig. Bij voorbaat dank.

Nieuwe kopcursus integrale Arbo-deskundige

Doorstuderen in Leiden en Rijswijk

De per september 1993 startende kopcursus Integrale Arbo-deskundige is een gezamenlijk initiatief van de Leidse Hogeschool en de Technische Hogeschool Rijswijk. Deze halfjaarlijkse dagopleiding is primair bestemd voor recent afgestudeerden van deze beide hogescholen, afkomstig uit de sectoren Bedrijfskunde, Techniek, Gezondheid of Personeel en Arbeid.

Waarom Arbo?

Waarschijnlijk nog in 1993 wordt nieuwe Europese Arbo-wetgeving van kracht. Daardoor zullen met name door en in het midden- en kleinbedrijf veel veranderingen op Arbo-terrein doorgevoerd moeten worden. Hoewel bedrijven daarbij een beroep kunnen doen op de hulp van externe deskundigen zal ook binnen de bedrijven deskundigheid op Arbo-terrein aanwezig moeten zijn. Die deskundigheid is op dit moment onvoldoende aanwezig. Weliswaar bestaat binnen de bedrijven vaak wel deskundigheid op de Arbo-deelterreinen (veiligheid, gezondheid en welzijn), maar de door de Arbowed gevraagde integrale kennis van Arbo ontbreekt veelal.

COLOFON

Téhaër-info!, het informatiebulletin van de TH Rijswijk verschijnt zes maal per jaar (in september, november, december, februari, april en mei) in een oplage van 2500. Het blad is bestemd voor studenten, personeel en oud-studenten van de TH Rijswijk.

Hoofredactie:
Anton van Hal

Redactie:
Ineke Glaser, Frits Jeijnsman,
Jeroen Kemper, Ignatius van Neerven,
Arnold Smit, Grada Vermin, Paul Witte

Eindredactie:
Grada Vermin

Foto's:
Paul Witte

Illustraties:
Marcel François

Advertentie-acquisitie:
Anton van Hal
Telefoon (070) 340 18 20

Grafische vormgeving:
Rob Hagman en Erwin Wolters

Lay-out en druk:
Rob Hagman en Bidjai Rangoe,
huisdrukkerij TH Rijswijk

Adres:
R.-K. Technische Hogeschool Rijswijk,
Lange Kleiweg 4, 2288 GK Rijswijk
Telefoon (070) 340 15 00
Telefax (070) 319 24 06

Wat leren de cursisten?

De cursus beoogt cursisten kennis en vaardigheden bij te brengen om zelfstandig te kunnen functioneren als Arbo-coördinator binnen een bedrijf of als zelfstandig Arbo-adviseur. De functionaris met het certificaat 'Integrale Arbo-deskundige' moet op grond van kennis en vaardigheden in staat zijn om adviserend op te treden ten aanzien van zowel technische als organisatorische aspecten.

Nadere informatie over het programma en de toelatingseisen voor deze modulair opgebouwde cursus (800 SBU's) is te vinden in de folder die binnenkort verschijnt. Belangstellenden kunnen deze opvragen en/of zich aanmelden voor de voorlichtingsavond op 21 april 1993 van 19.00 tot 20.00 uur bij:
Mr A.W.P. van Cuijk, kamer 110,
tel. (070) 3401504 of
Mw. M. Rog, kamer 109, tel. (070) 3401518.

Kan de school alles? Over managen en communicatie

Een briefje maakt studenten attent op een cursus management- en communicatieve vaardigheden. De training wordt georganiseerd door BPO gesprekstechnieken in samenwerking met de TH Rijswijk. De training is bedoeld voor stagiair(e)s van de TH, wordt gehouden in ruimtes van de TH, duurt vijf dagen en kost f 350,--. De werkdagen zijn al overtekend: 56 studenten, bijna 40% van de stagiair(e)s heeft zich opgegeven; mensen zijn afgewezen.

Wat is het geheim van die aantrekkingskracht? Wat zit er in die vijf dagen dat zo'n grote oelangstelling trekt? Het foldertje vermeldt aspecten als organiseren, leiding geven, motiveren, onderhandelen, conflicthantering, gesprekstechnieken, vergadertechnieken, presentatievaardigheden, loopbaanontwikkeling. De redactie las dit en verbaasde zich.

Zijn het zulke populaire vakken dat studenten er graag tijd en geld voor over hebben om zich grondiger te bekwamen? Of komen studenten er pas in hun stagejaar achter dat dit soort vaardigheden van levensbelang zijn voor een goed ingenieur? Maar als studenten daar binnen een paar maanden achter zijn, waarom worden deze vakken dan niet binnen het reguliere lesprogramma aangeboden? Docenten en management weten dit toch al veel langer? Tijd dus om hier en daar te proberen een paar van deze vragen beantwoord te krijgen.

Initiatief Keiko Brassier

Eerst maar de vraag hoe deze cursus tot stand is gekomen. Voorheen bleken studenten die hun communicatieve vaardigheden op prijs stelden cursussen te volgen bij de Volkshogeschool Valkenburg, De Driekant. Deze instelling stopte met de cursus in verband met subsidievermindering. Keiko Brassier, vierdejaars student Werktuigbouwkunde, had in zijn stagejaar die cursus in Valkenburg gevolgd. Hij nam het

initiatief om op een of andere wijze een vervolg te organiseren. Op de vraag wat hem daarbij dreef, antwoordde Keiko: 'Het is belangrijk dat studenten op praktische wijze managements- en communicatieve vaardigheden leren. Op school hadden we in het tweede jaar eenmaal in de twee weken enkele uren communicatieve vaardigheden en dergelijke, maar dat bleef bij een theoretische uiteenzetting. De groepsgrootte en het beperkte aantal uren maakten het onmogelijk om praktisch te oefenen en iedereen aan bod te laten komen. Bij dit soort vaardigheden is het echter van groot belang dat na een theoretische uiteenzetting onmiddellijk een praktijkoefening volgt, waarbij iedereen alle aandacht krijgt. Daarom is het goed als zo'n training in kleine groepen intensief wordt gedaan, enkele dagen achter elkaar.'

**Keiko Brassier:
'Er lag een gat, en daar ben ik
ingesprongen.'**

De heer Brassier ging op onderzoek uit, en presenteerde in februari 1992 een plan dat dezelfde inhoudelijke kwaliteit had en dezelfde prijs als de cursus van De Driekant. Daarover was overleg met de heren Koorenhoff en Coenders. Overleg met de docente communicatieve vaardigheden zou volgen, maar daar liep iets mis. Het plan verdween in mei 1992 in de koelkast. In september haalde Keiko Brassier het plan daar weer uit, toen bleek dat de heren Coenders en Stam enthousiast waren. Hij overlegde met de SRL's, nodigde het bedrijf BPO uit op school, maakte een brochure, nam het complete nieuwe plan door met het hoofd Onderwijs en kreeg goedkeuring, hield op de eerste practican-tendag een presentatie, en half maart 1993 ging in de dependance de training van start met een groot aantal deelnemers. De heer Brassier

besluit: 'Het is puur toeval dat het zo liep. Er lag een gat, en daar ben ik ingesprongen.'

Meer aandacht voor metavaardigheden

De brandende vraag blijft: als er vraag is naar zo'n intensieve training, waarom doet de school dat dan zelf niet? Die vraag legden we voor aan drs H. Inge van Werven, docente communicatieve vaardigheden bij de studierichting Technische Bedrijfskunde. Is het niet logisch dat de school, die zelf de deskundigheid in huis heeft, zo'n fundamentele cursus organiseert?

Inge: 'Dat zeg ik al jaren. En het bedrijfsleven, onze klant, zegt ook dat dit soort metavaardigheden een directe beroepseis is. Maar de inrichting van het vakkenpakket is de verantwoordelijkheid van de studierichtingen. Mijn prioriteit ligt vanzelfsprekend bij mijn afdeling. Als in andere afdelingen een duidelijke vraag komt, is het de taak van de SRL's, de CAV, het Hoofd Onderwijs en de afdeling Onderwijsontwikkeling daar antwoord op geven. Ik ben heel blij dat in de onderwijsvisie van het management nu 10% van de uren wordt ingeruimd voor dit soort metavaardigheden. Ik hoop dat in het vernieuwingsproject dit vak de plaats krijgt die het, gegeven de beroepseisen, hoort te hebben.'

Dat studenten zo massaal hebben ingeschreven voor de training is - zo zeggen ze - inderdaad het gevolg van problemen die ze op hun stageplek tegenkomen. Ook de Ingenieurskrant (december 1992) wijst op die tekortkomingen. In een enquête van KVIV, een Vlaamse Ingenieursvereniging, wordt eveneens geklaagd over gebrek aan vaardigheid bij (sociaal) overleg en een gebrek aan taalvaardigheid en uitdrukingskracht. Alle reden dus om het vak communicatiegedrag in organisaties (of hoe je het ook wilt noemen) te integreren binnen het vakkenaanbod. WV

MEDEDELINGEN

Ontwerpwedstrijd

De ministeries van Verkeer en Waterstaat en van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij hebben een ontwerpwedstrijd uitgeschreven onder het motto 'zoek een oplossing voor de botsing tussen bruggen en boten'. De opdracht: het ontwikkelen van een voorziening waardoor zeiljachten met een minimaal oponthoud voor water-, weg- en railverkeer bruggen kunnen passeren. De hoofdprijs bedraagt f 25.000,-. De opdracht kan individueel of in groepsverband worden uitgevoerd. Nadere informatie op de prikborden in de hal en de bibliotheek.

Van het studentenpastoraat

Boek symposium *Het heil van de natuurwetenschap?*

Het Symposium dat op 1 april jl. werd gehouden op de THR trekt landelijk veel belangstelling. In september verschijnt bij uitgeverij Gooi & Sticht een boek over het symposium onder dezelfde titel.

Kloosterweekend

Het kloosterweekend is verschoven van maart naar juni. Nieuwe datum: 11-13 juni. Kosten: f 70,-. Aanmelding: voor 23 mei. Voorbereidingsbijeenkomst: donderdag 3 juni, 14.00 uur, kamer 104.

Symposium over Uniciteit van Jezus

De Remonstranten in Den Haag organiseren een symposium over de uniciteit van Jezus: welke plaats heeft Jezus in de Islam? Wat is de verhouding van het Christendom tot andere godsdiensten? Is een dialoog mogelijk?

Datum: zaterdag 24 april, 10.30 uur. Kosten: f 7,50. Aanmelding: Laan van Meerdervoort 955. Voorbereidende bijeenkomsten: 5, 14 en 21 april. Informatie: bij bovenstaand adres, tel. (070) 3250779.

Actieve vakantie

Ook dit jaar zijn er weer veel mogelijkheden om je vakantie actief door te brengen. De Bouworde vraagt jongeren om weeshuizen, dorpscentra en dergelijke (op) te bouwen: echt iets voor technici! In de USA zijn weer de zomerkampen waar begeleiders voor kinderen gevraagd worden, o.a. van de YMCA en Camp America. Ook in Nederland zijn voor dit soort activiteiten mensen nodig.

Het studentenpastoraat blijft beschikbaar voor gesprekken en begeleiding. Vast spreekuur: donderdag van 14.00-15.00 uur. Het is ook mogelijk een afspraak voor een ander tijdstip te maken. Nadere informatie bij: Ignatius van Neerven, kamer 104, di-do-vr.

Onderwijs anders

In Téhaèr- info 4 kondigden wij het al aan: het vervolg van Onderwijs Anders. Ditmaal doen een student Technische Natuurkunde met HAVO-vooropleiding en een student Werktuigbouwkunde met VWO-vooropleiding hun zegje over het onderwijs op de TH Rijswijk.

Hans Peitsman uit TN12 komt van de Rotterdamse G.K. van

Hogendorp, waar hij de mogelijkheid had vier vakken op HAVO-niveau te volgen en twee op MBO-niveau (Programmeren en Statistiek). Hij vindt de sfeer op school goed, en voelde zich daarvoor binnen een maand of twee thuis, maar...

Hans: 'Als Havist mis je de juiste werkmentaliteit. Je krijgt bovendien geen vrijstellingen, dus je moet er hard tegenaan. Ik heb dit kwartaal 30 lessen per week. Bij TN heb je veel (verplichte) practica. Dat is helemaal nieuw voor je: lessen ken je van de HAVO, practica niet. Volgens mij breekt het gebrek aan studievaardigheden de meeste Havisten op. Niet iedereen is zoveel zelfstandigheid gewend. Een beetje houvast is daarom weleens handig. Het plan bijvoorbeeld om in de toekomst te gaan werken met "studiewijzers", zodat je zelf weet wat je moet doen en wanneer, spreekt mij wel aan.

**Hans:
'Het is misschien iets
te schools.'**

Er is volgens mij een duidelijk mentaliteitsverschil bij TN tussen Havisten en MTS-ers. Ik ben lid van Angström, de commissie die excursies organiseert voor TN-studenten. Als je aan HAVO-studenten vertelt dat er een excursie wordt georganiseerd, reageren ze heel enthousiast en zeggen dat ze meegaan. Pas later kijken ze of de excursie wel te combineren is met de studie. MTS-ers maken zich sneller zorgen om lessen die ze misschien missen en zo.

Studie en uitstapjes houden ze meer gescheiden. Hun sociale contacten

liggen meer buiten de school. Ook voor mij is een goed studieresultaat het belangrijkste, maar er is meer

dan alleen lessen. Ook van excursies steek je heel veel op.

Over de lessen heb ik geen klachten, hoewel... Het is misschien iets te schools: de docent vertelt wat er moet gebeuren en de student zelf heeft weinig in te brengen. Als je met een redelijk verzoek naar een docent gaat, zou die daarop in moeten gaan. Neem nu de sheets die worden gebruikt door docenten. Ik vind het moeilijk om èn informatie over te schrijven èn goed op te letten èn ook nog eens te begrijpen wat er gezegd wordt. Ik zou liever achteraf een kopie van de sheet ontvangen zodat ik me tijdens de les kan concentreren op wat er wordt uitgelegd. Sommige docenten weigeren dat te doen. Ze zijn waarschijnlijk bang dat je dan niet meer komt. Onzin.

Studium Generale III: Discriminatie

Discriminatie is het thema van het Studium Generale in het vierde kwartaal. Voor week 4 is een spetterend programma samengesteld door de commissie Studium Generale in samenwerking met de emancipatiecommissie en de vertrouwenspersonen. Hieronder het programma. Maar let ook op de aankondigingsborden.

Tentoonstelling

Posters en foto's, onder andere uit de Opzij-collection. Plaats: Hal en gangen. Tijd: gehele week.

Film en video

Speelfilms rond het thema. Preciese titels: zie aankondigingsborden. Plaats: Filmzaal. Tijd: dinsdag 27 en donderdag 29 april, 4e, 5e en 6e lesuur.

Het gaat toch om de best mogelijke resultaten voor de studenten.'

Gert Minnee uit W12 komt uit Zoeterwoude. Tot en met 5 VWO zat hij op het Bonaventura Collega in Leiden; daarna stapte hij over naar het Boerhaave College in Leiden (volwassenenonderwijs) waar hij zijn VWO-diploma haalde. Hij weet nog niet zeker of hij op de THR blijft. Hij zou liever muziektechnologie gaan studeren, maar de toelatingseisen voor die opleiding zijn heel zwaar. Om aan de eisen te voldoen volgt hij, naast zijn studie Werktuigbouwkunde, 's avonds een vooropleiding muziektechnologie. Hij hoopt hiermee toegelaten te worden tot de dagopleiding. Als dat niet lukt, blijft hij hier. Werktuigbouwkunde is dus Gerts tweede keus en daarvoor kijkt hij wat anders - afstandelijker - aan tegen de studie dan de meeste studenten.

Gert:
'Teveel wordt voorgekauwd, vooral bij de practica.'

Gert: 'Het is hier heel gezellig hoor, maar sommige dingen kunnen beter. Ik vind dat we niet voldoende worden gestimuleerd om na te denken over de dingen waarmee we bezig zijn. Teveel wordt voorgekauwd, vooral bij de practica. De eerste practicumles wordt er een pak stencils neergelegd en gezegd: "Zo, dit zijn dan de proeven die je moet doen." Je werkt vervolgens met z'n tweeën de standaardopdrachten af.

Ik vind het vreselijk saai dat alles al vast ligt. Ik zou het veel prettiger vinden om gedeeltelijk zelf te bepalen hoe mijn practicum-programma eruit gaat zien. Het moet toch mogelijk zijn om - na overleg met de docent - een zijstraatje te nemen. Ik besef best dat dat voor de docenten lastiger is, maar het zou mijn motivatie enorm opkrikken.

De theorielessen kunnen wat mij betreft bondiger, college-achtiger. Een duidelijke inleiding of uitleg van de stof en vervolgens gelegenheid tot het stellen van vragen. Nu wordt er vaak veel gepraat, maar weinig gezegd. Zonde van de tijd. Misschien moeten er wel aparte theorielessen en vragenuren komen. Bij een vak als wiskunde bijvoorbeeld drie theorielessen van een uur per week plus één of twee vragenuren. Ik vind dat ik sowieso veel te veel uren hier op school moet zijn. Tijd om echt thuis

te studeren, is er nauwelijks. Nu heb je daar alleen de avonden en de weekends voor. Als er duidelijk op papier wordt gezet wat je voor een vak moet kennen en kunnen, dan kun je zelf bepalen welke theorielessen je bij wilt wonen. Je kunt op die manier je tijd beter indelen en dat is erg belangrijk: het echte leerwerk moet je immers zelf thuis doen.'

IG/GV

Aula. Tijd: woensdag 28 april, 12.30-13.30 uur.

Reader

Wederom is in week vier een reader beschikbaar. Vraag ernaar.

Let op: woensdag 28 april verkort rooster met uitgevallen 5e lesuur. Iedereen kan dus de lezing en het optreden bijwonen.

Arbeids-identiteit

Toen Alice (in Wonderland) de Kat vroeg om haar te zeggen wat de goede weg was, vroeg de Kat: 'Waar wil je naartoe?' Toen Alice zei dat ze dat niet wist, zei de Kat: 'Als je nergens naartoe gaat, dan zijn alle wegen goed.' Tenminste, als je van wandelen houdt, want je komt natuurlijk nergens. De wegen zijn dan alleen nog maar goed om er onderweg van te genieten. Als je dat niet kunt, dan kun je net zo goed zeggen dat elke weg 'niet goed' is.

Nou zijn er op elke weg (in elk leven, in elk bedrijf, in elke opleiding) zaken die minder leuk zijn. Die weg ga je liever niet op. Alleen als je een doel hebt, ben je bereid en heb je de energie om moeilijkheden te overwinnen. En alleen als je een doel hebt, kun je af en toe tegen jezelf zeggen dat je goed bezig bent.

Bedrijven (levens) die geen doel(en) hebben, verzanden in lauwheid. De spirit is eruit. Je hoeft ook niet meer te kiezen: alles is 'goed'. Je hoeft jezelf nooit te verbeteren, want je hebt niets fout gedaan (er is geen feedback en er is geen uitdaging). Welterusten.

Bedrijven met heldere doelstellingen zijn in staat te sturen en te optimaliseren. Zij kunnen zich aanpassen aan een veranderende vraag. (Bedrijven zonder doel zijn alleen maar slachtoffer).

Uit onderzoek weten we ook dat studenten die geen arbeidsidentiteit hebben, gemakkelijker met hun studie ophouden.

Arbeidsidentiteit is: een beeld hebben van wat je na de school wilt gaan doen. De weg van onze school is een weg naar het doel: Werktuigbouwkundig (of BK of E of TN) Ingenieur.

Ontwikkel daarom voor jezelf een duidelijke arbeidsidentiteit (praat met mensen die dat beroep uitoefenen, lees de kranten/advertenties).

En om boulemisch leren te voorkomen, vraag steeds weer kritisch (aan jezelf en ook aan je docent): wat dragen deze lessen bij aan mijn (en de door de THR omschreven) arbeidsidentiteit. Veel 'goede' docenten blijken dat juist al enthousiast en veel te doen. Wat zijn jouw doelen?

Inge

N.B. Slimme lezers begrijpen onmiddellijk dat de arbeidsidentiteit van de docenten juist sterk bepaalt hoe hun lessen eruit zien.

Lezing

Liefde en studie door Astrid Hendriksen, medewerkster van prof. dr I. Weeda, onderzoekster bij de RU Groningen. Plaats: Aula. Tijd: woensdag 28 april, 11.30-12.30 uur.

Show

Jetty ter Borg, actrice/cabaretiere, bekend van onder andere 'Vrouwenvleugel' treedt op. Plaats:

HOE SNEL BEN JE OP ELKAAR UITGEKEKEN?

Sleur is dodelijk voor elke relatie. Dat geldt privé, maar zeker ook zakelijk. Immers, ook in de verhouding tussen werkgever en werknemer moet voldoende ruimte zitten voor nieuwe impulsen en persoonlijke ontwikkeling.

Wat dat betreft zou een relatie met Polec weleens heel goed bij u kunnen passen.

Polec is namelijk marktleider in engineering op projectbasis. Tal van bedrijven - en daar zitten grote namen tussen - doen regelmatig een beroep op onze tech-

nici: HTS'ers die voor de duur van een project bij opdrachtgevers gaan werken. En die daarna een nieuwe klus aanpakken, bij een ander bedrijf. Ook weer via Polec.

Op die manier doet u niet alleen brede ervaring op in uw vakgebied, maar krijgt uw carrière ook steeds weer nieuwe impulsen, leert u regelmatig nieuwe mensen en bedrijven kennen. En

stimuleert u uw eigen ontwikkeling optimaal.

Bovendien kunt u bij ons rekenen op een goed salaris. En doordat de vraag naar goede technici altijd groter is dan het aanbod, wijst de praktijk uit dat u steeds weer op een nieuw project kunt rekenen. Vaak heeft u zelfs de keus uit meer opties.

Interessant? Neem dan voor meer informatie contact op met Polec Rijswijk, Treubstraat 1-L, 2288 EG Rijswijk, Telefoon: (070) 3191518.

 polec
ENGINEERING OP PROJECTBASIS

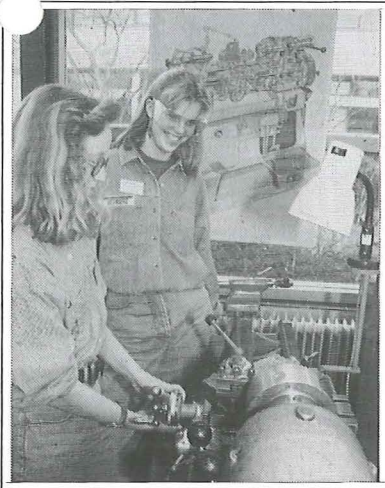
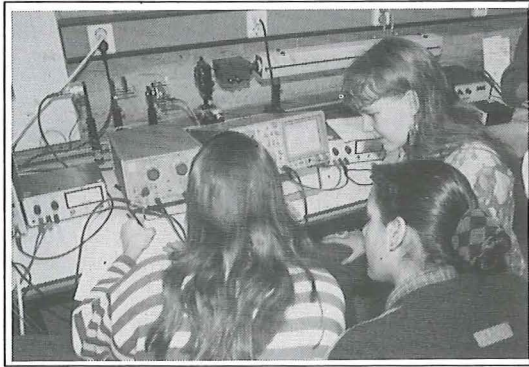
POLEC HOUDT TECHNICI GEBOEID.

Doedag voor Meisjes 1993

Elk voorjaar wordt er op de TH Rijswijk een Doedag voor Meisjes georganiseerd. Doel van zo'n dag is meisjes te interesseren voor een technische studie. Op 25 februari kwamen ongeveer 350 meisjes uit het voortgezet onderwijs een kijkje nemen op onze school. Het betrof meisjes tussen de 14 en 17 jaar uit 3 HAVO, 3 en 4 VWO en 2 MTO.

Elk jaar wordt juist deze groep meisjes benaderd, omdat zij op het punt staan hun vakkenpakket te kiezen. Op de Doedag worden zij geattendeerd op het feit dat het niet mogelijk is om aan een technische opleiding te beginnen zonder wis- en natuurkunde.

De enthousiaste verhalen over de TH Rijswijk waren na afloop niet van de lucht. Toen wij vroegen aan de meisjes of ze voor een technische studie zouden kiezen, reageerden velen: 'Ik weet het nog niet.' In ieder geval vonden alle ondervraagden het 'een leerzame dag'.

FJ

(vervolg van pag. 1)

De behuizing is meegegroeid. Je zou bijna vergeten dat er ooit maar één kamer was voor de personeelsleden BK met een paar houten stoelen. De groei van de studierichting heeft met zich meegebracht dat alles wat zakelijker is geworden. De docenten hebben geleidelijk aan ook steeds meer andere dan lestaken gekregen. Ik mis het 'lesboer' zijn soms wel een beetje. Wat ik heel jammer vind, is dat de studierichting zoveel navolging heeft gehad in het land. Ooit waren we de eerste studie-

richting Technische Bedrijfskunde in de regio. Dat voordeel hebben we niet meer. We zullen het nu dus moeten hebben van de kwaliteit van ons onderwijs. We doen er alles aan om het studieprogramma zo aantrekkelijk mogelijk te maken en tegelijkertijd goed af te stemmen op de eisen die het bedrijfsleven stelt aan bedrijfskundig ingenieurs. Dat lijkt nog steeds goed te lukken: in 1992 vonden studenten Technische Bedrijfskunde in gemiddeld 1,7 maand een baan.' **GV**

Sport

Gewoonlijk loop ik de 100 meter binnen één minuut. Dat is snel genoeg om mijn trein of bus te halen, en langzaam genoeg om bij een gemiste trein een uur of zes door te lopen. Zo kan ik ook een krijtje honderden keren per dag optillen of uren lang schaakstukken. Ik ben dus een goede duursporter. Ik voetbal niet, want daar schoppen ze je halfdood. Ik ski ook niet, want als ik mijn benen wil breken is de trap hoog genoeg. Ik zwem wel weer sinds ik hier in de Plaspoelpolder werk, want je weet nooit wanneer die dijken breken. Ik bedoel maar: sport is van levensbelang.

Met verbijstering hoor ik dus de geruchten dat sport van het rooster gaat worden afgevoerd. Alsof ineens zo nodig de calvinistische trend van lichaamsverachting gevolgd moet worden. Dat lijkt me een forse ombuiging van de identiteit. Van zo'n beleidswijziging had ik toch wat moeten horen. Wat leer je in sportlessen: je lijf kennen, anderen kennen, teamgeest, leiderschap, nederlagen incasseren, uithoudingsvermogen, doorzetten, grenzen verkennen, angst overwinnen. Kortom: zaken die elke ingenieur in zijn pakket hoort te hebben en die in sportlessen efficiënter en grondiger geleerd kunnen worden dan bij welke extra workshop of attitudeles dan ook. Zaken die de kwaliteit van onze ingenieurs ten goede komen.

Afschaffen van sportlessen vermindert dus de kwaliteit van ons instituut. Een tweede beleidsumbuiging derhalve, want ik had begrepen dat we ons op kwaliteit moeten profileren. Vraag is dus: welke beleidsbeslissingen liggen ten grondslag aan deze beleidsumbuigingen? Of begrijp ik weer eens niet welke hogere belangen er in het spel zijn?

Ignatius van Neerven

PERSONALIA

Felicitaties voor:

Rob Hagman en Nel van der Velden met de geboorte van hun zoon Joren Kornel op 28 maart jl.

Dolf en Esther met de geboorte van hun dochter Yana Ayisha op 29 maart jl.

Verslag van de terugkomst voor oud-studenten Werktuigbouwkunde

Ten behoeve van de zelfevaluatie Werktuigbouwkunde hebben oud-studenten van 1987 tot en met 1992 een enquête over de aansluiting opleiding-arbeidsmarkt ingevuld.

In aansluiting hierop was er op zaterdag 27 februari een terugkomst voor deze studenten georganiseerd. Deze dag was niet bedoeld als reünie, maar had er wel iets van weg.

De dag begon met koffie en aansluitend een lunch.

Daarna werden er drie lezingen gehouden. Allereerst vertelde Yde Bleeker iets over de eerste enquête-resultaten. Enkele hoofdpunten uit zijn lezing:

- bijna 90% vindt dat de eerste baan redelijk tot goed aansluit bij de verwachtingen;
- de werkzaamheden die uitgevoerd worden in de eerste baan sluiten goed aan bij het gegeven vakkenpakket;
- de afgestudeerden vinden snel en altijd een baan.

Maar er is ook kritiek... Yde zal in het volgende nummer uitvoeriger ingaan op de enquêteresultaten. Vervolgens plaatste oud-student Jan Bartels van de Vereniging FME de door het ministerie van VROM uitgevaardigde milieuriichtlijnen in een Europees perspectief. Hij zette kanttekeningen bij de effectiviteit van sommige maatregelen. De kern van zijn betoog was dat een goede milieuzorg begint met milieuvriendelijke produkten die milieuvriendelijk worden geproduceerd. Daarna ging ondergetekende oud-student in op het aanpakken van milieuzorg onder het motto 'gecombineerde zorg voor arbeidsomstandigheden, milieu en kwaliteit'. Bedrijven hebben van oudsher te maken met kwaliteitseisen van de consument.

In toenemende mate komen daar ook Arbo- en milieu-eisen bij. Ondernemingen kunnen de ervaringen, opgedaan met de kwaliteitszorg, gebruiken om de milieu- en Arbozorg binnen hun bedrijf te bevorderen.

Na deze lezingen werd er stevig gediscussieerd. Hierdoor kwam de afsluitende borrel nog in het gedrang! Alle aanwezigen, hartelijk dank voor jullie aanwezigheid en bijdragen. Fred Zoller

Voorlichtingsactiviteiten een succes?

Er wordt meer en meer tijd en energie gestopt in voorlichtingsactiviteiten. Onze presentatieteams leggen bezoeken af op middelbare scholen en ook binnen de muren van de TH Rijswijk worden diverse activiteiten georganiseerd. De Open Dag is daar een voorbeeld van, maar ook de Doedag voor Meisjes, de werkbezoeken van middelbare scholieren en noem maar op. Maar hoe meten we of deze activiteiten succesvol zijn?

Aan het aantal bezoekers dat wij ontvangen, afgezet tegen de aantallen bezoekers bij concurrerende hogescholen?

Aan het aantal aanmeldingen direct na een activiteit?

Aan het aantal aanmeldingen in augustus?

Dankzij een aantal oud-studenten Technische Bedrijfskunde die zich hebben gespecialiseerd in

het automatiseren van enquêtes (Danny Bongers, Erwin de Bree, Hans Buitelaar en Han Zeegers) zijn er voor het p.r.-beleid al twee jaar veel gegevens verzameld. Gegevens over de bezoekers aan onze Open Dagen en over de instroom in augustus. De vooropleiding van de bezoekers van de Open Dagen 1992 was:

30% HAVO, 23% VWO, 41% MTS, 2% HBO, 1% WO en 3% overig. Dit zou kunnen betekenen dat er dit jaar meer HAVO en VWO leerlingen instromen. Maar de kans dat ze werkelijk allemaal komen, is klein. Lichten we dan slecht voor? Nee, natuurlijk niet. MTS-ers, die al een technische opleiding volgen, weten meestal goed welke vervolgopleiding zij zullen kiezen. Voor HAVO en VWO-leerlingen zijn er nog vele mogelijkheden. Als zij willen doorstuderen dan kunnen zij kiezen uit WO of HBO, uit vele instellingen en vele studierichtingen. 64% weet nog niet of het Rijswijk wordt of een hogeschool elders in Nederland en 55% geeft zelf aan te twijfelen tussen twee studierichtingen aan de TH Rijswijk.

Irma Gosliga

AGENDA

8 april Groot's feest met optreden van Lois Lane ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van NOVA. Kaarten zijn helaas al uitverkocht.

8 april Managementgame, lezing en buffet voor oud-studenten Technische Bedrijfskunde ter gelegenheid van het 12½-jarig bestaan van de studierichting (zie ook pagina 1).

20 april Personeelsdag. Geen lessen.

21 april Voorlichtingsavond over de nieuwe kopcursus integrale Arbo-deskundige (zie ook pagina 2).

23 april Open middag Technische Bedrijfskunde ter gelegenheid van 12½-jarig bestaan (zie ook pagina 1).

26-29 april Studium Generale rond het thema discriminatie. Nadere informatie op pagina's 4 en 5.

28 april Van 19.30-21.30 uur voorlichtingsavond over het Topjaar Management voor afgestudeerde HBO'ers bij de Agrarische Hogeschool Delft.

Mededelingen voor de Agenda kunt u deponeren in de kopijbus van Téhaër-info! in de hal.

Kopij voor nummer 6 dient uiterlijk 26 april in het bezit te zijn van de redactie. Kopij kunt u zenden aan Téhaër-info!, Lange Kleiweg 4, 2288 GK Rijswijk of deponeren in de speciale Téhaër-info! brievenbus in de hal (naast het "smoelenbord").

MINI'S

Wil je je schoolboeken verkopen of je oude computer? Zoek je een kamer of een fiets? Deponeer dan een briefje in onze kopijbus in de hal met daarop in maximaal 40 woorden wat je wilt kopen of verkopen. Vergeet niet je naam en telefoonnummer te vermelden.

Te koop

Gitaristen opgelet! Arion Distortion SDI-1, zo goed als nieuw, inclusief batterij en in originele verpakking. Prijs: f 80,-. Info bij Erik Lohr, TN21, (015) 147110.

Vacature

Zin in een bijbaantje gedurende het studiejaar 1993/94?

Van half augustus tot half mei, 5 klokuren (dus 6 lessen) per week?

Zo'n baantje is er in de bibliotheek van de THR. Wil je meer weten? Informeer bij het bibliotheekpersoneel.